

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ФІЛОСОФІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету
соціології та управління

Т.Ф. Бірюкова
(ініціали та прізвище)

Вересня 2021 р.

ФІЛОСОФІЯ СТАРОДАВНЬОГО СХОДУ

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалаврів

(назва освітнього ступеня)

очної (денної) форми здобуття освіти

спеціальності 033 - «Філософія»

(шифр, назва спеціальності)

освітньо-професійної програми:

«Європейські філософські студії і креативні індустрії»

(назва)

Укладач: **Капріцин І.І.**, д.філос.н., доцент, професор кафедри соціальної філософії та управління

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціальної філософії та
управління

Ухвалено науково-методичною радою
факультету соціології та управління

Протокол № 1 від “26” серпня 2021 р.

Протокол № 1 від “30” серпня 2021 р.

Завідувач кафедри

Голова науково-методичної ради факультету

Т.І. Бутченко
(ініціали, прізвище)

Н.В. Горло
(ініціали, прізвище)

(підпис)

прізвище)

Погоджено

з навчально-методичним відділом

О.В. Шевченко
(ініціали, прізвище)

(підпис)

2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни
		очна (денна) форма здобуття освіти
Галузь знань 03 – Гуманітарні науки (шифр і назва)	Кількість кредитів – 5	Обов’язкова
		Цикл професійної підготовки спеціальності
Спеціальність 033 - Філософія (шифр і назва)	Загальна кількість годин – 150	Семестр:
		2 -й
Освітньо-професійна програма «Європейські філософські студії і креативні індустрії» (назва)	Змістових модулів – 8	Лекції
		32 год.
Рівень вищої освіти: бакалаврський	Кількість поточних контрольних заходів – 16	Семінарські
		32 год.
		Самостійна робота
		86 год.
		Вид підсумкового семестрового контролю: залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Філософія Стародавнього Сходу» є набуття бакалаврами базових знань з генези розвитку та особливостей філософії Давнього Сходу, компетентність в різноманітності світової філософської культури.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Філософія Стародавнього Сходу» є засвоєння студентами понятійно-категоріального апарату дисципліни; ознайомлення із структурою передфілософської та філософської думки Давнього Сходу; знання особливостей найбільш поширених систем філософської думки Давнього Сходу та здатність до критичної і креативної рефлексії, ініціювання та реалізації творчого міжкультурного діалогу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти мають **знати**:

- особливості та специфіку передфілософських та філософських систем Давнього Сходу;
- місце філософських систем Давнього Сходу в розвитку культури філософської думки;
- джерелознавчу базу філософії Давнього Сходу;
- найбільш поширені філософські традиції Давнього Сходу.

студенти мають **вміти**:

- працювати з філософськими джерелами Давнього Сходу;
- розрізняти філософські системи Давнього Сходу;
- бути критичним і самокритичним, креативно рефлексувати зміст філософських системи Давнього Сходу, бути відкритим до зміни думок у світлі наявних даних та аргументів;
- застосовувати знання з філософії Давнього Сходу у практичних ситуаціях, формулювати власні знання в усному та письмовому вигляді.

У разі успішного оволодіння курсом студент повинен досягти таких компетентностей:

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
ЗК 11. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.	Опитування, практичні завдання у системі moodle, есе.
ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та	Опитування, практичні завдання у системі moodle, есе.

закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	
ЗК 15. Здатність до креативної рефлексії, відкритість до інноваційних ідей і готовність до змін думок у світлі наявних даних та аргументів.	Опитування, практичні завдання у системі moodle, есе.
СК1. Усвідомлення сенсу філософії, її дисциплінарного розмаїття та місця в системі культури.	Опитування, практичні завдання у системі moodle, есе.
СК 10. Здатність аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальнонаукової проблематики.	Опитування, практичні завдання у системі moodle, есе, рефлексії.
СК 18. Здатність адаптувати філософські ідеї та смисли до соціально-проектної реалізації у культурних практиках і креативних індустріях.	Опитування, практичні завдання у системі moodle, есе, ділові ігри.
РН01. Розуміти сенс філософії, її місце в системі культури.	Опитування, практичні завдання у системі moodle, есе.
РН03. Знати основні етапи, напрямки в історії світової та вітчизняної філософії.	Опитування, практичні завдання у системі moodle, есе.
РН23. Мати навички вирішення ініціювання і проведення філософського діалогу задля налагодження міжрегіонального творчого співробітництва і долучення до загальноєвропейського креативного простору.	Опитування, практичні завдання у системі moodle, есе, проектна діяльність.

Міждисциплінарні зв'язки. «Філософія Стародавнього Сходу» як науковий напрямок і навчальна дисципліна має широкі міждисциплінарні зв'язки. У першу чергу, вона пов'язана з філософією в її історичному аспекті. Вивчаючи курс «Філософія Стародавнього Сходу», студенти знайомляться із такими передфілософськими та філософськими категоріями, як благо, світ, Всесвіт, матерія, простір, час, людина, свідомість, буття, діяльність. Курс «Філософія Стародавнього Сходу» розкриває взаємини людини із світом, розглядає думки мислителів Стародавнього Сходу щодо можливості досягнення гармонії із світом, визначення смислу людського життя, досягнення безсмертя.

Навчальна дисципліна «Філософія Стародавнього Сходу» має міцний зв'язок із дисципліною «Антична філософія». Ці дисципліни у своєму взаємозв'язку отримують матеріал для порівняння та усвідомлення загального та від'ємного у людській культурі. У ході вивчення курсу «Міфологія» студенти знайомляться із виникненням релігійно-міфологічних уявлень, мають можливість прослідити формуючий взаємовплив релігії міфології та філософії на Стародавньому Сході. Отримання уявлення про системи доказовості пов'язує «Філософія Стародавнього Сходу» з курсом «Логіки», знання фундаментальних засад культури думки Далекого Сходу, розширить ерудицію майбутніх фахівців в поєднанні із знаннями з курсів «Основ естетики», «Теорії і практики філософської аргументації», «Соціальної філософії та філософії історії», «Філософії культурознавства», «Сучасна європейська філософія» та ін.

Також важливими дисциплінами для вивчення та закріплення «Філософії Стародавнього Сходу» є курси з філософських уявлень Середньовіччя, Нового часу та Класичного періоду німецької філософії, в матеріалі яких зустрічаються включення арабської та індійської філософії.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1: Виникнення філософських уявлень в Стародавніх культурах Сходу та Заходу.

Поняття «Схід»-«Захід»: виміри співвідношення (територіально-географічний, культурологічний, економічний, релігійний філософський). Історія питання в філософії. Євроцентризм. Стан проблеми в умовах культурної кризи Заходу. Компаративістський підхід

до подолання опозиції «Схід»-«Захід». Ex oriente lux. Особливості розвитку цивілізацій Давнього Сходу в епоху бронзи. Порівняльний аналіз духовних форм засвоєння світу азійського та античного світогляду. Осьбовий час Ясперса. Перші філософські вчення в Давньому Китаї, Індії та Греції. Специфіка давньосхідної філософії: вплив духовно-світоглядних форм епохи бронзи.

Тема 2: Передфілософія в релігії та міфології культур Стародавнього Сходу.

Зв'язок матеріальної та духовної культур в цивілізаціях Давнього Єгипту та Межиріччя. Передфілософські поняття у давньовавильонських та давньоєгипетських літературних джерелах. Головні міфи Давнього Єгипту та Межиріччя. Міфологія Ірану та її передфілософські елементи.

Змістовий модуль 2.

Тема 3: Філософія Стародавньої Індії. Епічний та класичний періоди.

Особливості культури Древньої Індії та її відображення в давньоіндійській міфології і філософії. Зв'язок давньоіндійської культури з релігією. Веди – основний релігійно-міфологічний пам'ятник Давньої Індії. Структура Вед. Зародження перших філософських понять в Упанішадах: брахман, атман, карма, сансара, мокша. Епічний період в історії індійської думки. Махабхарата і її філософські частини: Бхагавадгіта, Мокшадхарма, Анурита. Формування класичної релігійно-філософської думки Древньої Індії.

Тема 4: Філософія Стародавньої Індії. Санкх'я. Йога. Міманса. Веданта.

Астіка і настика. Основні класичні школи давньоіндійської філософії (даршани) і їх коротка характеристика. Школа санкх'я про еволюції матерії і дуалізм матерії і душі. Йога як метод виховання тіла і розуму для досягнення вищих рівнів духовності. Міманса як ритуалістично-екзегетичне дослідження природи дхарми. Веданта як «релігія майбутнього освіченого людства».

Змістовий модуль 3.

Тема 5: Філософія Стародавньої Індії. Ньяя. Вайшешика.

Ньяя і її логіко-гносеологічне вчення. базовий текст школи Ньяя - «Ньяя-сутри». «Ньяя-бхашья», джерела знання і предмети знання, онтологічні реальності. Практичний інструментарій полеміки з опонентами Ньяя, буддійськими логіками Дігнагі, Дхармакірті і ін. Вайшешика як вчення про атомістичну структуру Всесвіту.

Тема 6: Філософія Стародавньої Індії. Джайнізм.

Махавіра Вардхамана, релігійно-філософське вчення джайнізму. Релігійні закони поєднуються з філософськими поглядами, проголошення дуалізму. Сутність людини, матеріальна (аджива) і духовна (джива) та карма. Здійснення добрих справ і суворий аскетизм. Вчення про субстанції і етика джайнізму. Триратна.

Змістовий модуль 4.

Тема 7: Філософія Стародавньої Індії. Буддизм.

Виникнення буддизму. Антропogонія. 1000 Будд. Кшатрій Сідхартха Готама — Будда. Початковий буддизм. Головний закон життя і «чотири благородні істини» буддизму. «Вісімковий шлях» і Нірвана. Буддизм - перша з світових релігій.

Тема 8: Буддизм: Хінаяна — Махаяна — Ваджраяна.

Стереотипи західного сприйняття буддизму. Хінаяна і Махаяна. Трипітака та Кангьор. Шравакаяна - Колісниця Слухачів, і Пратьєкабуддаяна - Колісниця мовчазних Будд. Історичні долі розвитку буддизму. Школа Мадхьяміка і школа Йогачара. Школа Чарвака-локаята.

Змістовий модуль 5.

Тема 9: Філософія Стародавнього Китаю. Даосизм.

Давньокитайська міфологія та її специфіка. Виникнення та специфіка давньокитайської філософської думки, її класичні школи: конфуціанство (школа «служивих людей»), даосизм, легізм (школа «законників»), моїзм, натурфілософія. Філософський даосизм (дао-цзя) і основні етапи її розвитку. Основні поняття, вчення даосів: Дао «де». Конфуціанське і даоське розуміння Дао. Ідея про потік загального становлення всіх явищ у книзі «Дао Де Цзин». Ідеал «досконаломудрого» у даосизмі і його відповідність Дао. Принцип не-діяння (у-вей) як критерій єднання з Дао. Історичні долі розвитку старокитайської філософії, її місце і значення в сучасній культурі Китаю.

Тема 10: Філософія Стародавнього Китаю. Конфуціанство.

Конфуціанство і його головні категорії: гуманність і людяність (жень), благопристойність, дотримання ритуалу (чи). Вчення про «виправлення імен» (чжен мін). Поняття про «благородну людину» (цзюнь цзи) як ідеальному типі «служивої людини». Вчення про управління суспільством і державою.

Змістовий модуль 6.

Тема 11: Філософія Стародавнього Китаю. Моїзм.

Проблемами соціальної етики, ідея загальної любові (цзяньай). Напіввійськова організація. Концепція розвитку світу, в основу якої закладено п'ять змінюваних елементів. Діалог з Конфуцієм - новим явищем соціального життя слід давати нові імена. Критерій істини Мо-цзи. Розробка категоріального апарату теорії пізнання. Три відгалуження моїзму.

Тема 12: Філософія Стародавнього Китаю. Легізм.

Концепція управління на основі закону і реформи, спрямовані на посилення царської влади. Утилітарність легізму, ігнорування світоглядних питань. Юридичний закон як втілення природного закону — лише в цьому випадку можлива справедливість.

Змістовий модуль 7.

Тема 13: Філософія Стародавнього Китаю. Чань-Буддизм.

Китайська реакція на індійський буддизм. Бодхидхарма. Шлях від “серця до серця”. Коани. Філософський фундамент чань - школа Шуньявада. Концепція мови в філософській системі Чань-буддизму. Сучасна доля Чань-буддизму.

Тема 14: Філософія Стародавнього Ірану. Зороастризм.

Ахурамазда. Ангели примноження. Амеша Спента і язати. Шкідливі істоти. Проблеми буття. Періоди буття в зороастрійській традиції. Проблеми пізнання.

Тема 15: Філософська антропологія зороастризму.

Діалектика протилежностей. Проблеми співвідношення свободи і відповідальності. Людина - творець емпіричного буття. Ритуали, традиції і звичаї. Єдність права, політики і віри. Зороастрійська етика.

Змістовий модуль 8.

Тема 16: Специфіка давньосхідної філософії її значення та історичні долі.

Порівняльний аналіз основних парадигмальних установок давньосхідної та античної філософії. Вчення про світ і проблеми буття (небуття) у давньосхідній і античній філософії. Вчення про людину та її взаємодії з світом у давньосхідної і античної філософії.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години					Самостійна робота, год		Система накопичення балів		
		Усього годин	Лекційні заняття, год		Семінарські заняття, год		о/д ф.	з/дист ф.	Теор. зав-ня, к-ть балів	Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів
			о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	15	8	4	-	4	-	7	-	4	4	8
2	15	8	4	-	4	-	7	-	5	2	7
3	15	8	4	-	4	-	7	-	5	3	8
4	15	8	4	-	4	-	7	-	5	2	7
5	15	8	4	-	4	-	7	-	5	3	8
6	15	8	4	-	4	-	7	-	5	3	8
7	15	8	4	-	4	-	7	-	5	2	7
8	15	8	4	-	4	-	7	-	5	2	7
Усього за змістові модулі	120	34	32	-	32	-	56	-	39	21	60
Підсумковий семестровий контроль екзамен	30	-	-	-	-	-	30	-	-	-	40
Загалом		150					86	-	100		

5. Теми лекційних занять

№ зміст. модуля	Назва теми	Кільк. годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
1	Тема 1. Виникнення філософських уявлень в Стародавніх культурах Сходу та Заходу	2	
	Тема 2. Передфілософія в релігії та міфології культур Стародавнього Сходу	2	
2	Тема 3. Філософія Стародавньої Індії. Епічний та класичний періоди	2	
	Тема 4. Філософія Стародавньої Індії. Санкх'я. Йога. Міманса. Веданта.	2	
3	Тема 5. Філософія Стародавньої Індії. Ньяя. Вайшешика.	2	
	Тема 6. Філософія Стародавньої Індії. Джайнізм.	2	

4	Тема 7. Філософія Стародавньої Індії. Буддизм.	2	
	Тема 8. Буддизм: Хінаяна — Махаяна — Ваджраяна.	2	
5	Тема 9. Філософія Стародавнього Китаю. Даосизм.	2	
	Тема 10. Філософія Стародавнього Китаю. Конфуціанство.	2	
6	Тема 11. Філософія Стародавнього Китаю. Моїзм.	2	
	Тема 12. Філософія Стародавнього Китаю. Легізм.	2	
7	Тема 13. Філософія Стародавнього Китаю. Чань-Буддизм.	2	
	Тема 14. Філософія Стародавнього Ірану. Зороастризм.	2	
8	Тема 15. Філософська антропологія зороастризму.	2	
	Тема 16. Специфіка давньосхідної філософії її значення та історичні долі	2	
Разом		32	

6. Теми семінарських занять

№ зміст. модуля	Назва теми	Кільк. годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
1.	Тема 1. Виникнення філософських уявлень в Стародавніх культурах Сходу та Заходу	2	
	Тема 2. Передфілософія в релігії та міфології культур Стародавнього Сходу	2	
2.	Тема 3. Філософія Стародавньої Індії. Епічний та класичний періоди	2	
	Тема 4. Філософія Стародавньої Індії. Санкх'я. Йога. Міманса. Веданта.	2	
3.	Тема 5. Філософія Стародавньої Індії. Ньяя. Вайшешика.	2	
	Тема 6. Філософія Стародавньої Індії. Джайнізм.	2	

4.	Тема 7. Філософія Стародавньої Індії. Буддизм.	2	
	Тема 8. Буддизм: Хінаяна — Махаяна — Ваджраяна.	2	
5.	Тема 9. Філософія Стародавнього Китаю. Даосизм.	2	
	Тема 10. Філософія Стародавнього Китаю. Конфуціанство.	2	
6.	Тема 11. Філософія Стародавнього Китаю. Моїзм.	2	
	Тема 12. Філософія Стародавнього Китаю. Легізм.	2	
7.	Тема 13. Філософія Стародавнього Китаю. Чань-Буддизм.	2	
	Тема 14. Філософія Стародавнього Ірану. Зороастризм.	2	
8.	Тема 15. Філософська антропологія зороастризму.	2	
	Тема 16. Специфіка давньосхідної філософії її значення та історичні долі	2	
Разом		32	

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ зміст. модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Теоретичне завдання – тестування.	Питання для підготовки: 1 Поняття про «Осьовий час» К. Ясперса. 2 Поняття «Схід»-«Захід»: історія питання в філософії. 3 Євроцентризм та його вплив на сприйняття східної філософії. Вплив Сходу в умовах культурної кризи Заходу. 4 Ex oriente lux. Особливості перших філософських вчень в Давньому Китаї, Індії та Греції. 5 Порівняльний аналіз духовних форм засвоєння світу азіатського та античного світогляду.	Кількість правильних відповідей (1 питання – 0,5 балів) – усього 8 питань	4
	Практичне завдання – есе.	Вимоги до виконання та оформлення: робота виконується за темами відповідними формулюванням питань для підготовки, а саме: «Сутність концепції «Осьового часу» К.Ясперса», «Поняття «Схід»-«Захід» як діалектичні категорії світового загалу» та ін. Обсяг роботи до трьох аркушів. Результати необхідно надіслати у Moodle. Тема есе заздалегідь узгоджується з викладачем.	Наявність всіх складових – 4 бали Відсутність ґрунтовності та конкретності – 3 бали . Не відповідність змісту – 2 бали Не розкрито зміст та не всі складові звернення – 1	4

			бал.	
ЗМ 1 кон. зах.	2		-	8
2	Теоретичне завдання – усне опитування .	<p>Питання для підготовки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Зв'язок матеріальної та духовної культур в цивілізаціях Давнього Єгипту та Межиріччя. 2 Передфілософські поняття у давньовавилонських та давньоєгипетських літературних джерелах. 3 Головні міфи Давнього Єгипту та Межиріччя. 4 Міфологія Ірану та її передфілософські елементи. 	Повна, аргументована і логічно-послідовна відповідь на питання семінару – 5 балів Неповна відповідь на питання семінару – 3-4 бали, Неповна і нелогічна відповідь на питання семінару – 1-2 бали	5
	Практичне завдання – есе.	<p>Вимоги до виконання та оформлення: робота виконується за темами відповідними формулюванням питань для підготовки, а саме: “Взаємозумовленість матеріальної та духовної культури Давнього Єгипту”, “Зміст передфілософських понять за “Діалогом про благо”” та ін. Обсяг роботи до трьох аркушів. Результати необхідно надіслати у Moodle. Тема есе заздалегідь узгоджується з викладачем.</p>	Презентація логічна і структурована – 2 бали Недостатньо структуроване та не достатній обсяг – 1 бал.	2
ЗМ 2 кон. зах.	2		-	7
3	Теоретичне завдання – опитування (усне)	<p>Питання для підготовки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Особливості культури Древньої Індії. 2 Зв'язок давньоіндійської культури з релігією. 3 Веди – основний релігійно-міфологічний пам'ятник Давньої Індії. 4 Структура Вед. 5 Зародження перших філософських понять в Упанішадах. 6 Епічний період в історії індійської думки. 7 Махабхарата і її філософські частини 8 Формування класичної релігійно-філософської думки Давньої Індії. 	Повна, аргументована і логічно-послідовна відповідь на питання семінару – 5 балів Неповна відповідь на питання семінару – 3-4 бали, Неповна і нелогічна відповідь на питання семінару – 1-2 бали	5
	Практичне завдання – складання тестів для перевірки знань	<p>Вимоги до виконання та оформлення: Тест складається з не менш десяти питань, з трьома варіантами відповідей, одна з яких є правильною файл надсилається у форматі doc. Обсяг не більше двох аркушів А4. Тема тесту заздалегідь узгоджується з викладачем.</p>	Презентація логічна і структурована, обсягом на 10 слайдів – 3 бали Недостатній обсяг – 2 бали. Нелогічний зміст та не достатній обсяг – 1 бал.	3
ЗМ 3 кон. зах.	2		-	8

4	Теоретичне завдання – опитування (усне).	<p>Питання для підготовки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Хінаяна і Махаяна. 2 Трипітака та Кангьюр. 3 Шравакаяна - Колісниця Слухачів, і Прагьєкабуддаяна - Колісниця мовчазних Будд. 4 Школа Мадхьяміка і школа Йогачара. 5 Школа Чарвака-Локаята. 6 Історичні долі розвитку буддизму. 	Повна, аргументована і логічно-послідовна відповідь на питання семінару – 5 балів Неповна відповідь на питання семінару – 3-4 бали , Неповна і нелогічна відповідь на питання семінару – 1-2 бали	5
	Практичне завдання – есе.	<p>Вимоги до виконання та оформлення: робота виконується за темами відповідними формулюванням питань для підготовки, а саме: «Хінаяна і Махаяна — порівняльна характеристика сутності шляхів до Просвітлення», «Порівняльна характеристика колісниць Слухачів та Мовчазних Будд» та ін. Обсяг роботи до трьох аркушів. Результати необхідно надіслати у Moodle. Тема есе заздалегідь узгоджується з викладачем.</p>	Доказовість положень грунтовність та конкретність – 2 бали Відсутність ґрунтовності та конкретності не відповідність змісту – 1 бал.	2
ЗМ 4 кон. зах.	2		-	7
5	Теоретичне завдання – опитування (усне).	<p>Питання для підготовки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Виникнення та специфіка давньокитайської філософської думки, 2 Філософський даосизм (дао-цзя) і основні етапи її розвитку. 3 Основні поняття, вчення даосів: Дао «де». 4 Конфуціанське і даоське розуміння Дао. 5 Ідея про потік загального становлення всіх явищ у книзі «Дао де цзин». 6 Ідеал «досконало мудрого» у даосизмі і його відповідність Дао. 7 Принцип не-діяння (у-вей) як критерій єднання з Дао. 	Повна, аргументована і логічно-послідовна відповідь на питання семінару – 5 балів Неповна відповідь на питання семінару – 3-4 бали , Неповна і нелогічна відповідь на питання семінару – 1-2 бали	5
	Практичне завдання – рефлексія.	<p>Вимоги до виконання та оформлення: робота виконується за темами відповідними формулюванням питань для підготовки, а саме: «Підґрунтя та специфіка давньокитайської філософської думки», «Порівняльна характеристика конфуціанського і даоського розуміння Дао» та ін. Робота передбачає викладення особистісного відношення до досліджуваних вчень. Обсяг роботи до трьох аркушів. Результати необхідно надіслати у Moodle. Тема есе заздалегідь узгоджується з викладачем.</p>	Есе логічне і структуроване, обсягом на 1 арк. – 3 бали Недостатньо структуроване та не достатній обсяг – 2 бали . Відсутня логіка та структура, замалий зміст – 1 бал.	3
ЗМ 5 кон. зах.	2		-	8
6	Теоретичне завдання –	<p>Питання для підготовки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Конфуціанство і його головні категорії: 	Повна, аргументована і логічно-	5

	опитування (усне).	гуманність і людяність (жень), благопристойність, дотримання ритуалу (чи). 2 Вчення про «виправлення імен» (чжен мін). 3 Поняття про «благородну людину» (цзюнь цзи) як ідеальному типі «служивої людини». 4 Вчення про управління суспільством і державою.	послідовна відповідь на питання семінару – 5 балів Неповна відповідь на питання семінару – 3-4 бали , Неповна і нелогічна відповідь на питання семінару – 1-2 бали	
	Практичне завдання – есе.	Вимоги до виконання та оформлення: робота виконується за темами відповідними формулюванням питань для підготовки, а саме: «Філософський зміст категорії: гуманність і людяність (жень), благопристойність, дотримання ритуалу (чи) у вченні Конфуція», «Благородна людина» (цзюнь цзи) як ідеальний тип «служивої людини» у вченні Конфуція та ін. Обсяг роботи до трьох аркушів. Результати необхідно надіслати у Moodle у зазначений строк. Тема есе заздалегідь узгоджується з викладачем.	Доказовість положень грунтовність та конкретність – 3 бали Відсутність доказовості положень грунтовності та конкретності, не відповідність змісту – 2 бали . Не розкрито зміст та не всі складові – 1 бал .	3
ЗМ 6 кон. зах.	2		-	8
7	Теоретичне завдання – опитування (письмове).	Питання для підготовки: 1 Періоди буття в зороастрійської традиції. 2 Проблеми пізнання. 3 Діалектика протилежностей. 4 Проблеми співвідношення свободи і відповідальності. 5 Людина - творець емпіричного буття. 6 Єдність права, політики і віри. 7 Зороастрійська етика.	Повна, аргументована і логічно-послідовна відповідь на питання семінару – 5 балів Неповна відповідь на питання семінару – 3-4 бали , Неповна і нелогічна відповідь на питання семінару – 1-2 бали	5
	Практичне завдання – тест перевірки знань	Вимоги до виконання та оформлення: Тест складається з не менш десяти питань, з трьома варіантами відповідей, одна з яких є правильною файл надсилається у форматі doc. Обсяг не більше двох аркушів А4. Тема тесту заздалегідь узгоджується з викладачем.	Доклад логічний і структурований обсягом на 1 арк. – 2 бали Відсутня логіка та структура, замалий зміст – 1 бал .	2
ЗМ 7 кон. зах.	2		-	7
8	Теоретичне завдання – опитування (усне).	Питання для підготовки: 1 Порівняльний аналіз основних парадигмальних установок давньосхідної та античної філософії.	Повна, аргументована і логічно-послідовна відповідь на	5

		<p>2 Вчення про світ і проблеми буття (небуття) у давньосхідній і античній філософії.</p> <p>3 Вчення про людину та її взаємодії з світом у давньосхідної і античної філософії.</p>	<p>питання семінару – 5 балів Неповна відповідь на питання семінару – 3-4 бали, Неповна і нелогічна відповідь на питання семінару – 1-2 бали</p>	
	Практичне завдання – рефлексія	<p>Вимоги до виконання та оформлення: робота виконується за темами відповідними формулюванням питань для підготовки, а саме: «Порівняльний аналіз основних парадигмальних установок давньосхідної та античної філософії», «Порівняльна характеристика визначення та вирішення проблеми буття (небуття) у давньосхідній і античній філософії» та ін. Робота передбачає викладення особистісного відношення до досліджуваних вчень. Обсяг роботи до трьох аркушів. Результати необхідно надіслати у Moodle. Тема есе заздалегідь узгоджується з викладачем.</p>	<p>Доказовість положень ґрунтовність та конкретність – 2 бали Не розкрито зміст та не всі складові – 1 бал.</p>	2
Усього за ЗМ 8 кон. зах.	2		-	7
Усього за змістові модулі контр. заходів	16		-	60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Залік	Теоретичне завдання (усне опитування)	<p>Питання для підготовки: Виникнення та специфіка давньокитайської філософської думки, її класичні школи: конфуціанство, даосизм. Конфуціанство і його головні категорії: гуманність і людяність (жень), благопристойність, дотримання ритуалу (чи). Сенс людського життя у релігійно-філософських концепціях Давнього Сходу. Філософія буддизму хінаяни та махаяни: загальне та особливе. Поняття про недіяння у філософії даосизму. Передфілософські концепції Давнього Єгипту. Космогонія. Конфуціанство. Вчення про «виправлення імен» (чжэн мін). Поняття про «благородну людину» (цзюнь цзи) як ідеальний тип «служивої людини». <i>(повний перелік питань наводяться в MOODLE)</i> адреса https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=</p>	<p>Кількість питань на які надано повну змістовну відповідь (1 питання – 5 балів) – усього 4 питання. 5 балів – відповідь логічна, повна й аргументована 3-4 бали – відповідь логічна й послідовна, але окремі аспекти не розкриті 1-2 бали – відповідь поверхова, студент знає основні поняття.</p>	20

		3723		
	Індивідуальне завдання	<p>За результатами вивчення курсу студент має підготувати експертне дослідження за індивідуально обраною темою з дисципліни.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Обрати та обґрунтувати актуальність обраної теми. 2. Визначити проблемну ситуацію. 3. Визначити об'єкт, предмет, мету та завдання дослідження. 4. Висунути гіпотези походження філософського напрямку, систематизувати та класифікувати його приналежність. 5. Здійснити інтерпретацію змісту ключових понять дослідження. 6. Розкрити спадкоємні зв'язки та напрями подальшого розвитку філософської традиції. 	<p>Обґрунтування актуальності теми дослідження – 2 бали.</p> <p>Визначити об'єкт, предмет, мету та завдання дослідження – 2 бали.</p> <p>Висунути гіпотези – 1 бал.</p> <p>Здійснити теоретичну, логічну та емпіричну інтерпретацію ключових понять дослідження – 4 бали.</p> <p>Скласти робочий план дослідження – 1 бал.</p>	10
	Практичне завдання	<p>За результатами вивчення курсу студент має підготувати методичний розділ програми історико-філософського дослідження за індивідуально обраною темою:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Обґрунтувати обрану методологію дослідження. 2. Здійснити категоріальний аналіз філософського напрямку. 3. Визначити детермінанти оптимізації процесу його розвитку. 	<p>Обґрунтувати обраний метод дослідження – 2 бали.</p> <p>Розрахувати та обґрунтувати вибірково сукупність – 4 бали.</p> <p>Розробити інструментарій дослідження – 3 бали.</p> <p>Оформлення програми дослідження – 1 бал.</p>	10
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

9. Рекомендована література

Основна:

1. Бичко А.К., Бичко І.В., Табачковський В.Г. Історія філософії: Підручник. Київ: Либідь, 2001. 408 с.
2. Губерський Л. Філософія. Підручник. Харків: Фоліо, 2018. 621 с.
3. Надольний В.П., Філософія. Навчальний посібник. За ред. І.Ф. Надольного. Київ: Вікар, 2004, 457 с.
4. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. – Київ: "Каравела"; Львів: "Новий світ-2000", 2001. 448 с.
5. Історія філософії: Підручник: У 2 т. Т.1. За ред. В.І. Ярошовця. Київ.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2007. – 472с.

Додаткова:

1. Буддизм. Літературознавчий словник-довідник за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Київ : ВЦ «Академія», 2007. С. 92-94.
2. Дхаммапада [Пер. с пали, введ., стат., комент. Н.В.Топорова] Рига: УГУНС, 1991. 103с.
3. Восьний К. З. Конфуціанство і сучасна економіка: зв'язки, паралелі, суперечності *Економіка і прогнозування*. 2012. № 1. С. 7-19.

4. Дюмулен Г. История Дзен-буддизма. Индия и Китай. Санкт-Петербург: Орис.1994. 336с.
5. Етика джайнізму і буддизму *Тофтун М. Г.* Сучасний словник з етики. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 416с.
6. Капріцин І.І. Історіософія осягнення тибетського буддизму у європейській культурі *Збірник наукових праць Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії* : ЗДІА. Вип. №27. 2006. С.127-136.
7. Капріцин І.І. Соціально-філософський аналіз поняття «тибетський буддизм» *Культурологічний вісник: Науково-теоретичний щорічник Нижньої Наддніпрянини*. Запоріжжя: «Просвіта», 2007. Вип. 19. С.184-188.
8. Капріцин І. І. Буддійська тибетська традиція Карма Кагью у умовах сучасної європейської культури *Культурологічний вісник: Науково-теоретичний щорічник Нижньої Наддніпрянини* : Запоріжжя, 2008. Вип. 20. С. 173-178.
9. Масперо А . Даосизм. Пер. с фр. В. Ю. Быстрова; Под ред. С. В. Пахомова. Санкт-Петербург : Наука, 2007. 294 с.
10. Сінь Тін. Буддизм – для досконалості цього життя. Пер. с кін. А.В.Попик. Київ: Стилос, 1999. 78 с.
11. Судзуки Д. Т. Основы дзен-буддизма *Буддизм. Четыре благородные истины*. Москва: Изд-во ЭКСМО-Пресс; Харьков: Изд-во ФОЛИО. 2001. С. 309-846.
12. Франко І. Поклін тобі Буддо! Збірка Зів'яле листя Київ: Літопис, 2006. 160 с.
13. Хамидов А.А. Философия Востока и философия Запада: к определению мировоззренческой валидности *Вопросы философии*. 2002. №3. С.129-139.
14. Yi-Huah Jiang. 2018. Confucian Political Theory in Contemporary China. *Annual Review of Political Science*.
15. Bleiberg, Edward (2005). «Ancient Egypt 2675-332 B.C.E.: Philosophy». У Bleiberg, Edward, et al. *Arts and Humanities Through the Eras*

Інформаційні ресурси

1. Основні риси філософії стародавньої Індії URL: <http://kimo.univ.kiev.ua/Phil/08.htm>
2. Філософія Давньої Індії: культурно-історичні передумови та етапи становлення URL: https://pidru4niki.com/1628041462266/filosofiya/filosofiya_davnoyi_indiyi_kulturno-istorichni_peredumovi_etapi_stanovlennya
3. Філософія Стародавнього Сходу URL: <https://tureligious.com.ua/filosofiya-starodavnoho-shodu/>
4. Філософія Стародавнього Сходу URL: <https://works.doklad.ru/view/def2fJzvwis.html>
5. Особливості та основні поняття індійської філософії URL: <https://dl.kpt.sumdu.edu.ua/mod/book/view.php?id=14299>
6. Філософські вчення Стародавнього Сходу URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/dovi1.html>
7. З «Ріг-веди» Переклад Лесі Українки URL: <https://www.l-ukrainka.name/uk/Transl/Rigveda.html>
8. Книга «Бгавад-гіта». Поетичний переклад руською (українською) Миколи Ільницького URL: 4itaem.com/book/bgaavad-ta-346330
9. «Дао Де Цзін» українською мовою URL: https://bibledao.com/dao_ua.php
10. Legalism in Chinese Philosophy. Stanford Encyclopedia of Philosophy Archive URL: <https://plato.stanford.edu/archives/win2014/entries/chinese-legalism/>